

Zapatyści: historia i obecna rola w Meksyku

23 sierpnia 2019

Spis treści

EZLN	3
1994 Rebelia	3
Zapatyści dzisiaj	5
Dziedzictwo	5
Źródła	5

Zapatyści to grupa głównie rdzennych aktywistów z południowo-meksykańskiego stanu Chiapas, którzy w 1983 roku zorganizowali ruch polityczny Ejército Zapatista de Liberación Nacional (Zapatystowski Front Wyzwolenia Narodowego, bardziej znany jako EZLN) walczyć o reformę rolną, popieranie rdzennych grup i ich ideologię antykapitalizmu i antyglobalizacji, szczególnie negatywny wpływ polityki, takiej jak Północnoamerykańska umowa o wolnym handlu (NAFTA), na społeczności tubylcze.

Zapatyści zainicjowali zbrojny bunt w San Cristóbal de las Casas w stanie Chiapas 1 stycznia 1994 roku. Najbardziej widocznym przywódcą ruchu zapatystowskiego do niedawna był człowiek o nazwisku Subcomandante Marcos.

Kluczowe wnioski

- Zapatyści, znani również jako EZLN, to ruch polityczny złożony z rdzennych aktywistów z południowego stanu Chiapas w Meksyku.
- EZLN przewodziło powstaniu 1 stycznia 1994 r., aby zająć się obojętnością rządu meksykańskiego na ubóstwo i marginalizację rdzennych społeczności.
- Zapatyści zainspirowali wiele innych ruchów antyglobalistycznych i antykapitalistycznych na całym świecie.

EZLN

W listopadzie 1983 roku, w odpowiedzi na długotrwałą obojętność rządu meksykańskiego na biedę i nierówności, z jakimi borykają się społeczności tubylcze, w najbardziej wysuniętym na południe stanie Chiapas utworzono tajną grupę partyzancką. Stan ten był jednym z najbiedniejszych regionów Meksyku i miał wysoki odsetek nie tylko rdzennej ludności, ale także analfabetyzmu i nierównego podziału ziemi. W latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych ludność tubylcza prowadziła pokojowe ruchy na rzecz reformy rolnej, ale rząd meksykański je ignorował. W końcu zdecydowali, że jedynym wyborem jest walka zbrojna.

1994 Rebelia

1 stycznia 1994 r., W dniu wejścia w życie umowy NAFTA (podpisanej przez Stany Zjednoczone, Meksyk i Kanadę), Zapatyści zaatakowali sześć miast w Chiapas, okupując budynki rządowe, uwalniając więźniów politycznych i wydalając właścicieli ziemskich z ich posiadłości. Wybrali ten dzień, ponieważ wiedzieli, że umowa handlowa, w szczególności wyzykujące i niszczące środowisko aspekty neoliberalizmu i globalizacji, zaszkodzi rdzennym i wiejskim społecznościom Meksyku. Co najważniejsze, około jedna trzecia buntowników to kobiety.

Grupa partyzancka została nazwana Ejército Zapatista de Liberación Nacional (Zapatystowski Front Wyzwolenia Narodowego) lub EZLN. Został nazwany na cześć Emiliano Zapata, bohatera rewolucji meksykańskiej. EZLN przyjął jego slogan „tierra y libertad” (ziemia

i wolność), stwierdzając, że chociaż rewolucja meksykańska się powiodła, jego wizja reformy rolnej nie została jeszcze zrealizowana. Poza swoimi ideałami, na EZLN wpłynęło stanowisko Zapaty w sprawie równości płci. Podczas rewolucji meksykańskiej armia Zapaty była jedną z nielicznych, które pozwalały kobietom walczyć; niektórzy zajmowali nawet stanowiska kierownicze.

Przywódcą EZLN był zamaskowany mężczyzna o nazwisku Subcomandante Marcos; chociaż nigdy tego nie potwierdził, został zidentyfikowany jako Rafael Guillén Vicente. Marcos był jednym z niewielu nie-rdzennych przywódców ruchu zapatystowskiego; w rzeczywistości pochodził z wykształconej rodziny z klasy średniej z Tampico w północnym Meksyku. W latach 80. przeniósł się do Chiapas, aby pracować z chłopami Majów. Marcos kultywował aurę mistycyzmu, zawsze nosił czarną maskę podczas swoich wystąpień prasowych.

EZLN wymienił ogień z armią meksykańską, ale walki trwały tylko 12 dni, po czym podpisano zawieszenie broni. Zginęło ponad 100 osób. W następnych latach społeczności tubylcze w innych częściach Meksyku prowadziły sporadyczne powstania, a wiele gmin prozapatystowskich ogłosiło się niezależnymi od władz stanowych i federalnych.

W lutym 1995 r. Prezydent Ernesto Zedillo Ponce de León nakazał wojskom meksykańskim wkroczyć do Chiapas, aby schwycić przywódców Zapatystów, aby zapobiec dalszym rebeliom. EZLN i wielu rdzennych chłopów uciekło do dżungli Lacandón. Zedillo szczególnie obrał sobie za cel Subcomandante Marcos, nazywając go terrorystą i nazywając go jego rodzimym imieniem (Guillén), aby odrzucić część mistyki przywódcy rebeliantów. Działania prezydenta były jednak niepopularne i został zmuszony do negocjacji z EZLN.

W październiku 1995 r. EZLN rozpoczął rozmowy pokojowe z rządem, a w lutym 1996 r. Podpisali Porozumienie pokojowe San Andrés dotyczące praw i kultury rdzennych mieszkańców. Jej celem było zajęcie się trwającą marginalizacją, dyskryminacją i wyzyskiem społeczności tubylczych, a także zapewnienie im pewnej autonomii w zakresie rządów. Jednak w grudniu rząd Zedillo odmówił dotrzymania umowy i próbował ją zmienić. EZLN odrzucił proponowane zmiany, które nie uznawały autonomii autochtonów.

Pomimo istnienia porozumień, rząd meksykański kontynuował potajemną wojnę z Zapatystami. Siły paramilitarne były odpowiedzialne za szczególnie przerażającą masakrę w mieście Acteal w Chiapas w 1997 roku.

W 2001 roku Subcomandante Marcos poprowadził mobilizację Zapatystów, 15-dniowy marsz z Chiapas do Mexico City i przemawiał na głównym placu Zócalo do setek tysięcy ludzi. Lobbował na rzecz rządu, aby wyegzekwował zapisy z San Andrés, ale Kongres przyjął rozwodnioną ustawę, którą EZLN odrzucił. W 2006 roku Marcos, który zmienił nazwisko na Delegate Zero, i Zapatyści pojawili się ponownie podczas wyścigu prezydenckiego w obronie praw ludności tubylczej. Zrezygnował ze stanowiska kierowniczego EZLN w 2014 roku.

Zapatyści dzisiaj

Po powstaniu Zapatyści zwrócili się ku pokojowym metodom organizowania się na rzecz praw i autonomii rdzennej ludności. W 1996 roku zorganizowali ogólnokrajowe spotkanie rdzennych mieszkańców całego Meksyku, które przekształciło się w Narodowy Kongres Rdzennych (CNI). Organizacja ta, reprezentująca wiele różnych grup etnicznych i wspierana przez EZLN, stała się kluczowym głosem opowiadającym się za autonomią tubylców i samostanowieniem.

W 2016 roku CNI zaproponowało utworzenie Rady Zarządzającej ds. Rdzennych mieszkańców, która reprezentowałaby 43 odrębne grupy rdzennych mieszkańców. Rada wyznaczyła tubylczą kobietę nahuatl, Marię de Jesús Patricio Martínez (znaną jako „Marichuy”), do startu w wyborach prezydenckich w 2018 r. Jako kandydat niezależny. Nie otrzymali jednak wystarczającej liczby podpisów, aby ją umieścić na karcie do głosowania.

W 2018 roku kandydat lewicowy populistą Andrés Manuel López Obrador został wybrany na prezydenta, który obiecał włączenie porozumień z San Andrés do meksykańskiej konstytucji i naprawienie relacji rządu federalnego z Zapatystami. Jednak jego nowy projekt Maya Train, który ma na celu zbudowanie linii kolejowej w południowo-wschodnim Meksyku, jest przeciwny wielu ekologom i grupom tubylczym, w tym Zapatyści. W związku z tym trwa napięcie między rządem federalnym a zapatystami.

Dziedzictwo

Zapatyści i pisma podkomendnego Marcosa wywarli istotny wpływ na ruchy antyglobalistyczne, antykapitalistyczne i tubylcze w Ameryce Łacińskiej i na świecie. Na przykład protesty w Seattle w 1999 r. Podczas spotkania Światowej Organizacji Handlu i niedawny ruch Occupy, który rozpoczął się w 2011 r., Mają wyraźne powiązania ideologiczne z ruchem zapatystowskim. Ponadto nacisk Zapatystów na równość płci i fakt, że wielu przywódców było kobietami, pozostawiło trwałe dziedzictwo w zakresie wzmocnienia pozycji kobiet kolorowych. Z biegiem lat zlikwidowanie patriarchy stało się bardziej centralnym celem EZLN.

Niezależnie od tego wpływu, Zapatyści zawsze podkreślali, że każdy ruch musi odpowiadać na potrzeby własnych społeczności, a nie po prostu naśladować metody lub cele EZLN.

Źródła

- „ Subcomandante Marcos. ” *Encyklopedia Britannica*. 29 lipca 2019 roku.
- „ Zapatystowska Narodowa Armia Wyzwolenia. ” *Encyklopedia Britannica*. 31 lipca 2019 roku.

- Klein, Hilary. „Iskra nadziei: ciągłe lekcje rewolucji zapatystowskiej 25 lat później”. *NACLA*. <https://nacla.org/news/2019/01/18/spark-hope-ongoing-lessons-zapatista-revolution-25-years> , 29 lipca 2019 r.
- „Nowa era dla meksykańskiej armii zapatystowskiej 25 lat po powstaniu”. *Telesur*. <https://www.telesurenglish.net/analysis/New-Era-for-Mexicos-Zapatista-Army-25-Years-After-Uprising-20181229-0015.html> , 29 lipca 2019 r.

Anarcho-Biblioteka
Dobry pieróg to wywrotowy pieróg

Zapatyści: historia i obecna rola w Meksyku
23 sierpnia 2019

<https://www.greelane.com/pl/humanistyka/historia-i-kultura/zapatistas-4707696>

pl.anarchistlibraries.net